

Ya ikalwan hulat ni apostol Pablo kanlan ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo ha Corinto

Paunan habi

Ha unan hulat ni apostol Pablo kanlan ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo ha balayan Corinto, ay hinabyanan na hila gawan ayn hilan pamikakasundo, haka gawan ha main hilan kaatag pon ya andaygên ya alwan mangêd. Hiniraw na hila êt (2 Corinto 2:1; 12:14; 13:1-2) noa, a hila êt nanggilam, kabay hadyay lungkot na hên nag-orong ya ha balayan Efeso.

Nanoro ya ha balayan Troas bayo ha probinsyan Macedonia, haka bayro nan natupa hi Tito ya ubat ha balayan Corinto. Hadyay higla ni apostol Pablo hên namwangan na kan Tito ya naghêhê hilay ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo ha balayan Corinto, haka ayn hilay nan hakit nakêm kan apostol Pablo (2 Corinto 7:5-7).

Di ha ikalwan hulat na kanla, ya hinulat na hên atsi ya ha probinsyan Macedonia, ay hinulat na no awta hinabyanan na hila hên haton main ungnokanlan angkapi-tsi-tsipon ya nanalanghang kana. Hinabyanan na hila ha unan hulat na kanla, hên alwan ha pahakitan ya nakêm la noa, êmên ipamwang kanla no ay-êmên kahlay ya pamanlugud na kanla. An-ipahlêk na di ha ikalwan hulat kanla ya labay nan makipagkahundo kanla.

Habaytsi ya humonol êt ya laman hên hata hulata na:

Kabooan hên pinakalaman

Umpisan hulata 1:1-11

Ya an-ihipên ni apostol Pablo hên tungkol kanlan patêl ha Panginoon ya angkapi-tsi-tsipon ha Corinto haka hên tungkol ha pamimiyay na haka ya an-itoro na 1:12-7:16

Ya utoh ni apostol Pablo hên tungkol ha pamanipon hên ihawop kanlan ampaniwala ha Jerusalem 8:1-9:15

An-ilaban ni apostol Pablo ya tungkulan na ha pangaapostol na 10:1-13:10

Tawlin habi 13:11-13

¹ Hiko hi Pablo ya pinili ni Apo Namalyari hên mag-in apostol ni Apo Jesu-Cristo. Kalamo ko di hi Timoteo, ya patêl tamo ha paniwala.

Ampanulat ako hên habaytsi kamoyun patêl ha Panginoon ya angkapi-tsi-tsipon ha balayan Corinto haka kamoyu ya pinili ni Apo Namalyari hên mag-in kana ha boon probinsyan Acaya.

² An-ihalangin naên kaw ya dyanan kaw dayi hên kapatêkbêkan, haka ingalwan kaw dayi ni Apo Namalyari ya Tatang tamo, haka ni Panginoon Jesu-Cristo.

Pamahalamat ni apostol Pablo ha pamitalaba ni Apo Namalyari kana

³ Puriên tamo hi Apo Namalyari, ya Tatang ni Panginoon tamon Jesu-Cristo. Hiyay pinangubatan hên ingalo haka pamitalaba ya ayn kapantag. ⁴ Antalabaên na kitamo ha kaganawan kairapan tamo, ta êmên makatalaba kitamo êt

hên kaatag, hên nanad ha pamitalaba na kantamo. ⁵ No ay-êmên ya hadyay pamairap kannâên, gawan ha pamakimiha naên kan Apo Jesu-Cristo, ay êmbayro etaman ya pamitalaba na kannâên. ⁶ Ya hadyay kairapan ya andanasên naên haka ya pamairap kannâên ha pamanoro hên habi ni Apo Namalyari, ay ha ikakangêd haka ha ikaligtas yo. Ha pamitalaba na kannâên ni Apo Namalyari, ay makapaytalaba kay etaman kamoyu, ta êmên yo matêêh ha parehon pamairap ya ampagtêêhan naên. ⁷ Angkasigurado naên ya ihundo yoy paniwala yo kan Apo Jesu-Cristo, ta muwang naên no pairapan kaw man, hên nanad kannâên, ay talabaên na kaw etaman ni Apo Namalyari, hên nanad ha pamaytalaba na kannâên.

⁸ Patêl ha Panginooon, labay naên hên mamwangan yoy hadyay pamairap kannâên, hên atsi kay ha probinsyan Asia. Êndat naên no matsi kay, ta pêrad tanan a naên matêêh ya habayto. ⁹ Taganán êndat naên no nilumatêng ya anggaan biyay naên. Nalyari ya habayto ta êmên kay a pahimala ha kagalingan naên, noa, kan Apo Namalyari bat, ya ampam-in biyay kanlan natsi. ¹⁰ Hiyay namilig-tas kannâên ha kamatsan, haka hiya pon êt ya ampamiligtas kannâên. Angkasigurado naên ya iligtas na kay ha kaganawan ya mamatsi kannâên. ¹¹ Ihundo yo dayi ya pangipanalangin yo kannâên, ta êmên mal-at ya magpahalamat kan Apo Namalyari gawan ha pamakibat na hên pangipanalangin kannâên hên kal-atan.

No pata a ya pon nakahiraw kanla hi apostol Pablo

¹² An-ipagmahlay naên, ya malinis ya konsin-sya naên ta ayn pagbabara, haka panay main kaptêgan ya dinyag haka hinabi naên ha balang miha, lalon-laloy na kamoyu. Habaytoy alwan gawan ha sarili naên kamwangan, noa, gawan ha ayn kapantag ya ingalo ni Apo Namalyari. ¹³⁻¹⁴ Ta ya an-ihulat naên kamoyu, ay ayn kaatag no alwan ya agyu yon bahaên haka maintindihan. Amêhên ay a yo pon mantêg hên angkaintindihan ya ugali naên, noa, dayi maintindihan yoy nan mangêd, ta êmên ha pamag-orong ni Panginoon Jesu-Cristo, ay maipagmahlay yo kay haka maipagmahlay naên kaw etaman.

¹⁵ Gawan angkasigurado ko ya an-ipagmahlay yo kay, ay naihipan ko hên haton una ya hirawên kataw bahên hên katalwa, ta êmên katalwa kataw mapahigla. ¹⁶ Naihipan kon magdann ako bahên ha pamaniraw ko di ha probinsyan Macedonia, haka ha pamag-orong hên ubat di, ay magdann kina êt dayi bahên, ta pahawop ako ha kailangan ko ha pamanlumagay ko ha probinsyan Judea. ¹⁷ Gawan ha a ko nagdann bahên ha pamaniraw ko di ha probinsyan Macedonia, ay kayno êndat yon bat ampangoman ya ihip ko, hên nanad kanlan ayn limo kan Apo Namalyari ya bat hên maghabi hên awo hên a la tuparên. ¹⁸ Tapat hi Apo Namalyari, haka tapat kay etaman. A kay ampaglaram. ¹⁹ Taganán a ya balingbing hi Apo Jesu-Cristo, ya anak ni Apo Namalyari, ya impamwang naên ni Silvano haka hi Timoteo kamoyu, ta panay nan antuparên ya pangako na. ²⁰ Hi Apo Jesu-Cristo ay nanupad hên balang impangako ni Apo Namalyari, kabay ampakapaghabi kitamo

hên “Amen” ya labay habiên “taganán pêêtêg ya habayto” no puriên tamo hi Apo Namalyari gawan kan Apo Jesu-Cristo! ²¹ Hi Apo Namalyari ya ampamataniêh hên paniwala tamo kan Apo Jesu-Cristo, haka hiya ya namili kantamo hên maghuyo kana. ²² Hiya êt ya namahapat kantamo hên Espiritu na, ya nanad tatak, ya pamaptêg ya kana kitamo. Haka gawan ampaidi ya kantamo ya Espiritu na, ay angkasigurado tamo ya tuparên nay kaganawan impangako na kantamo.

²³ A ko pon naniraw bahên kamoyu ha Corinto amêhên, ta êmên ko a makapaghabi hên ikahakit hên nakêm yo. Muwang ni Apo Namalyari ya pêêtêg ya an-ihulat ko, ta muwang nay laman hên nakêm ko! ²⁴ Alwan ha labay naên hên mamiutoh kamoyu no hino ya dapat yon paniwal-an, ta muwang naên ya nakataniêh kaw na ha paniwala. Ya labay naên bat, ay hawpan kaw, ta êmên kaw mag-in mahigla ha pamimiyay yo ya hêpat ha mantêg ya pamanhumonol kan Apo Jesu-Cristo.

2

¹ Kabay naihipan ko ya a ko pon maniraw kamoyu bahên ta êmên a kataw mahabyanan oman hên makabalagêhbêg nakêm yo. ² Ta no palungkutên koy nakêm yo, ay hino pon bayto ya mamahiglan nakêm ko! Ayn! ³ Kabay indiretsa koy pamanulat ko kamoyu bayro ha mihay hulat, ta êmên ha pamaniraw ko bahên, ay maayos ya pamimiyay yo, haka a yo ko palungkutên, noa, hikaw dayi ya mamahigla kangko. Ta sigurado ko ya ikahigla yo etaman, ya ikahigla ko. ⁴ Hên haton hinabyanan kataw bahên ha hulat ko kamoyu,

ay pêrad tanan a ko matêêh ya nakêm ko ya namalagêhbêg haka hadyay pamanangih ko. Hinulatan kataw alwan ha mamalungkot kamoyu, noa, êmên ipamwang kamoyu no ay-êmên kahlay ya pamanlugud ko kamoyu.

Dapat patawarên ya habaytoy patêl ha Panginoon ya nanyag kasalanan

⁵ Amêhên, tungkol kanan habain ya nanyag kasalanan, ya namalungkot kangko, ay alwan hikon bat ya dinyanan nan kalungkutan, noa, namalungkot ya êt ha balang miha kamoyu o pêrad tanan balang miha kamoyu ta a ko labay pakahlayên ya dinyag na. ⁶ Hukad anay pamarala yo kana. ⁷ Gawan naghêhê yay na, ay patawarên yo ya etaman, haka talabaên yo ya, ta êmên ya a mantêg mahiraan nakêm. ⁸ Kabayan-ipapakahabi ko kamoyu ya ipahlêk yo kana, ya hiyay taganán anlugurên yo pon. ⁹ Hinulatan kataw êt hên hato, ta êmên ko mamwangan no mahonol kaw ha balang in-utoh ko kamoyu. ¹⁰ No patawarên yoy ampakikwan patawad, ay patawarên ko ya etaman no main yan dinyag ya dapat kon patawarên. Daygên koy habayto ha ikakangêd yo ha arapan ni Apo Jesu-Cristo, ¹¹ ta êmên kitamo a mahambut ni Satanas no a kitamo mamatawad. Gawan taganán muwang tamina ya karawakan ya labay nan daygên kantamo ni Satanas.

Nanyagah hi apostol Pablo hên atsi ya ha balayan Troas

¹² Hên nilumatêng ako ha balayan Troas, ta êmên ipamwang ya Mangêd ya Habi tungkol kan Apo

Jesu-Cristo, ay in-il-an awud hên Panginoon ya nakêm la bayro, ta mal-at ya nanggilam ha toro ko. ¹³ Noa, niyumagah ako êt ta a ko natapol bayro hi Tito, ya patêl ko ha Panginoon. Kabay nagpamwang kina hên nagtagloh ha probinsyan Macedonia.

Pamanambut gawan kan Apo Jesu-Cristo

¹⁴ Noa, halamat kan Apo Namalyari, ta gawan ha pamakimiha naên kan Apo Jesu-Cristo, ay anilamo na kay ya ampanoro ha pamanambut na. Ha panoro naên, ay ampiabot ha boon luta ya kamwangan ya tungkol kan Apo Jesu-Cristo ya nanad ha pabango ya anhumngaw. ¹⁵ Gawan ha panoro naên hên tungkol kan Apo Jesu-Cristo, ay nanad kay hên pabango ya ampamahigla kan Apo Namalyari haka ya angkaraêp lan main kaligtasan, haka hilay mipalako ha impiyerno. ¹⁶ Kanlan ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, ay nanad kay hên pabango, ta hilay dyanan hên biyay ya ayn angga. Noa, kanlan a ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, ay nanad kay hên anggumata, ta hila ay mipalako ha impiyerno. No alwan ha hawop hên Êspiritu ni Apo Namalyari, ay ayn makapitoro hên Mangangêd ya Habi! ¹⁷ Ta hikay ya taganán in-utoh ni Apo Namalyari, haka gawan ha pamakimiha naên kan Apo Jesu-Cristo, ay boon nakêm naên ipamwang ya Mangêd ya Habi ha arapan ni Apo Namalyari. Alwa kay nanad hên kaatag ya ampagkaperaan bat ya habi na.

Ya bayoy kahundoan ni Apo Namalyari kantomamo

¹ Kayno êndat yon andayêwên naên ya sarili naên oman. Yarin kailangan naên ya hulat ya ubat ha kaatag ta êmên yo kay paniwal-an! Yarin kailangan naên ya hulat ya ubat kamoyu ya ipahlêk ha kaatag ta êmên kay paniwal-an! ² Hikaw tana ya nanad pinakahulat naên ta êmên kay paniwal-an, gawan mahêlêk hên kaatag, no ay-ê mên binayo ya biyay yo gawan ha panoro naên kamoyu. ³ Haka mahêlêk hên kaatag ya biyay yo, ya binayo ni Apo Jesu-Cristo, kabay hikaw ay nanad hulat na. Habaytoy alwa hên nanad ha Kautuhan ni Apo Namalyari ya nakadukit ha pinipakay bato, noa, nanad nakêm yo ya hinulatan hên Espiritu ni Apo Namalyari, gawan ha toro naên kamoyu.

⁴ Angkahabi naên hên êmbayro gawan main kay hên paniwala kan Apo Namalyari, gawan kan Apo Jesu-Cristo. ⁵ No ha sarili naên, ay a naên agyu ya pamanoro haka ya kaatag pon ya andaygên naên, ta hi Apo Namalyari ya ampanawop kannaên, ⁶ ta êmên naên maitoro ya tungkol ha bayoy kahundoan na. Habaytoy bayoy kahundoan na, ay alwan nanad ha Kautuhan, ya ampam-in kaparusaan ya ayn angga kanlan a anhumonol ha nakahulat bayro. Ta ya bayoy kahundoan ay tungkol ha andaygên nan Espiritu na ha nakêm, haka habaytoy ampam-in biyay ya ayn angga.

⁷ Bayro ha pam-in manan kahundoan, ay impahlêk ni Apo Namalyari ya kapangyarihan na kanlan Israelita, ta angkapanat man, ay atsi pon kan apo Moises ya kapahilêw ya kahampatan ni Apo Namalyari hên babayo nan indin kanla ya

Kautuhan ya nakadukit ha pinipakay bato. Kabay angkahilêw hila no hêlkên lay lupa ni apo Moises. No êmbayroy kapangyarihan ya impahlêk ni Apo Namalyari hên indin nay Kautuhan ya ampam-in parusa ya ayn angga, ⁸ ay taganán makapangyarihan pon êt bayro ya mahêlêk ha bayoy kahundoan, gawan ha pamanhumapat nan Espiritu ni Apo Namalyari! ⁹ No main lamoy kapahilêw ya kahampatan ya Kautuhan ya ampam-in parusa ya ayn angga, ay taganán makapangyarihan pon êt bayro ya mahêlêk ha bayoy kahundoan, no ay-êmên na kitamon itad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan. ¹⁰ Pêtêg hên nanad nabaw-ahan ya kapahilêw ya kahampatan hên Kautuhan, gawan ha hadyay kapahilêw ya kahampatan hên bayoy kahundoan! ¹¹ No main kapahilêw ya kahampatan hên babayon indin ya Kautuhan, ya main anggaan, ay lalon kapahilêw ya kahampatan hên bayoy kahundoan, ya ayn anggaan!

¹² Gawan angkasigurado naên ya ayn anggaan ya bayoy kahundoan, ay taganán makhaw ya nakêm naên hên itoro ya habayto, ¹³ alwan nanad hên hatô kan apo Moises ya naghalimbêng lupa na, ta êmên a mahêlêk lan kapareho nan Israelita ya pamagpanat hên kapahilêw ya kahampatan hên nayari yan naghabi kanla. ¹⁴ Noa, kinumdêy ya ulo la, haka angga amêhên nanad naghalimbêng ya ihip lan kaapo-apoan la, no ambahaên lay manan kahundoan ya hinulat ni apo Moises, ta a maalíh ya nakahalimbêng angga ha a hila mani-wala ya hi Apo Jesu-Cristo ay yabay ya Mesias, ya impangakon Mámiligtas. ¹⁵ Angga amêhên, ay

nanad main nakahalimbêng ha kaihipan la no ambahaên lay hinulat ni apo Moises. ¹⁶ Noa, no maniwala hila ha Panginoon, ay maalíh ya nanad nakahalimbêng ha kaihipan la. ¹⁷ Ya Panginoon ya inungkat ko, ay yabay ya Espiritu ni Apo Namalyari, haka no atsi ya ha nakêm tamo, ay alwa kitamina ampanapol hên biyay ya ayn angga ha pamanhumonol ha Kautuhan. ¹⁸ Amêhên, ya balang miha ya ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo ay alway nan nanad kan apo Moises hên haton naghalimbêng ya lupa na, ta amêhên angkahêlêk ha biyay tamo ya kapahilêw ya kahampatan hên Panginoon Jesus. Ta ya ampamabayo hên nakêm haka biyay tamo, angga ha hikitamoy mag-in nanad kan Apo Jesu-Cristo, ay yabay ya Espiritu ni Apo Namalyari.

4

Ya Mangêd ya Habi ay in-alimbawa ha ayn kapantag ya pibandian ya atsi ha pamyanan ya maparah mapaha

¹ Gawan ha ingalo ni Apo Namalyari ay ampanoro kay, kabay a kay angkaalihan hêkaw nakêm ha pamanoro naên. ² Andayuán naên ya kaparêng-êy ya andaygên lan kaatag ya an-itago la. Ayn kalokwan ha pamanoro naên, haka a naên an-omanên ya Habi ni Apo Namalyari. Noa, an-ipamwang naên ya kaptêgan ha balang miha, haka muwang la, haka muwang ni Apo Namalyari ya habayto. ³ No main pon hên nanad nakahalimbêng ha ihip lan antoroan naên hên Mangangêd ya Habi ya tungkol kan Apo Jesu-Cristo, ay

habayto ay gawan mipalako hila ha kaparusaan ya ayn anggaan. ⁴ A hila naniwala ta ya nakêm la ay binuwag ni Satanas, ya anholôn lan a ampag-palokop kan Apo Namalyari. Binuwag nay nakêm la, ta êmên a la maintindihan ya paypamwang hên Mangangêd ya Habi ya tungkol ha panga-Diyos ni Apo Jesu-Cristo. Hi Apo Jesu-Cristo ya namipahlêk kantamo no ay-êmên ya ugali ni Apo Namalyari. ⁵ Haka hiyay an-ipamwang naên, alwan tungkol ha sarili naên. An-ipamwang naên ya hi Apo Jesu-Cristo ay Panginoon tamon balang miha. Hikay etaman, ay tagahuyo yo gawan kana. ⁶ Ta hi Apo Namalyari ya naghabi, “Magkamain hawang ha kariglêman,” ay hiya êt ya nam-in hawang ha nakêm naên, ta êmên naên maintindihan ya panga-Diyos na ya mahêlêk kan Apo Jesu-Cristo.

⁷ Noa, hikay ay maialimbawa ha pamyanan ya dyag ha tagumbid ya maparah mapha, haka ya Mangêd ya Habi ay maialimbawa ha ayn kapan-tag ya pibandian ya indin bayro. Ha êmbayro ay malinaw ya angkaubat kan Apo Namalyari, ya kapangyarihan ya ayn kapantag, haka alwa kannaên. ⁸ Hino-hino kay nahên ya pamairap kannaên, noa, a kay ampahambut ha pamairap. Angkagulo ya ihip naên, noa, a kay angkahiraan nakêm. ⁹ Ampairapan la kay, noa, a na kay ampaulayan ni Apo Namalyari. Ampatsên la kay dayi, noa, angkabiyay kay pon. ¹⁰ Ay-iri man ya lakwên naên, ay panay kamatsan ya an-arapan naên, nanad kay kan Apo Jesu-Cristo hên atsi ya pon di ha luta, ta êmên mahêlêk etaman ha lawini naên ya biniyay yan oman, ta ya kapangyarihan

na ay ampangillag kannâen. ¹¹ Ta kaban angk-abiyay kay pon di ha luta, ay panay kamatsan ya an-arapan naên, gawan ha pamaghuyo naên kan Apo Jesu-Cristo, ta êmên mahêlêk ya biniyay yan oman ha pamangillag na kannâen ha lawini naên ya main angga. ¹² Agyan kamatsan ya an-arapan naên di ha luta, ay madyanan kaw tana dayi etaman hên biyay ya ayn angga gawan ha panoro naên kamoyu.

¹³ Ampanoro kay gawan main kay hên paniwala kan Apo Namalyari, hên nanad kan Arin David ya nanulat ha Kahulatan ni Apo Namalyari, ya wana, “Main akon hinabi gawan ampaniwala ko kamo, Apo Namalyari.”* Êmbayro êt ya paniwala naên, kabay an-ipamwang naên ya ampaniwal-an naên. ¹⁴ Ampanoro kay gawan muwang naên, ya hi Apo Namalyari, ya namabiyay oman kan Panginoon Jesu-Cristo, haka hiyay mamabiyay oman etaman kannâen, gawan ha pakikimiha naên kan Panginoon Jesu-Cristo. Êmbayro êt ya malyari kamoyu ta ilamo na kitamo ha ampaidyanan na. ¹⁵ Ya kaganawan pamairap ya antêêhan naên, ay ha ikakangêd yo, ta no mal-at ya makatanggap hên ayn kapantag ya ingalo na, ay mapahanan pon hilay ampagpahalamat haka ampagpuri kan Apo Namalyari.

Nakapêptêng ya ihip lan apostol Pablo ha hinon makalangit

¹⁶ Kabay a kay angkahiraan nakêm, ta pêrad-pêrad man hên angkamatsi ya lawini naên, ay anhumigla ya nakêm naên. ¹⁷ Angkairapan kay

---

* **4:13** Awit 116:10.

man di, ay nanad alwan mabuyot haka alwan mabyat ya habaytoy kairapan, no iparis ya ha biyay tamo lano ha langit, ya ayn kapantag haka ayn angga. ¹⁸ Kabay nakapêptêng ya ihip naên ha hinon makalangit ya ayn angga, alwan ha hinon atsi bayri ha luta ya main angga.

5

¹ Gawan muwang tamina, ya no matsi ya lawini tamo ya nanad tolda ya ampaidyanan tamo, ay dyanan na kitamo ni Apo Namalyari hên lawini ya panlangit ya a matsi hên angga-angga.

² Ampiuuyamêh kitamo bayri, gawan labay-labay naên ana dayin makapaidi ha langit, hên main lawini ya panlangit. ³ Labay tamina dayin ihulod ya lawini ya panlangit, ta êmên main bayoy lawini ya kaêlwa tamo, ha pangamatsi tamo. ⁴ Pêtêg ya angkabyatan kitamo di ha lawinin panluta, haka ampiuuyamêh kitamo, gawan labay tamina dayin mapahilyan hên lawini ya panlangit, ya hata lawini tamo ya panluta. Alwan ha labay taminan matsi, noa, labay tamina dayin mapahilyan hên lawini ya main biyay ya ayn angga, ya hata lawini ya main angga. ⁵ Hi Apo Namalyari ya namil-an kantamo hên lawini ya panlangit, haka angkasigurado tamo ya pêtêg ya habayto, gawan ha Espiritu na ya impahapat na kantamo.

⁶ Kabay panay makhaw ya nakêm naên, agyan muwang naên, ya kaban atsi kay pon bayri ha lawini ya panluta, ay ayn kay pon ha langit ha pandyanan hên Panginoon. ⁷ Angkasigurado naên ya makapaidi kay bayro lano, gawan ha paniwala naên, kabay nakapêptêng ya ihip naên

bayro, gawan nanad angkahêlêk naên ya habayto. ⁸ Awo. Makhaw ya nakêm naên. Haka labay naên dayi hên makapaidi yana bayro, ha langit, ha pandyanan hên Panginoon. ⁹ Noa, atsi kay man di ha luta, o mag-in bayro man ha langit, ay nakapêptêng ya ihip naên hên manyag hên ikahigla na. ¹⁰ Ta ha Allon Pamanukom, ya balang miha kantamo ay kiarap kan Apo Jesu-Cristo, ta tumbahan na kitamo ha dinyag tamoy mangêd man, o narawak, hên angkabiyay kitamo pon bayri ha luta.

Niú mang kitamo kan Apo Namalyari gawan kan Apo Jesu-Cristo

¹¹ Gawan muwang tamo ya kapalimo ya habaytoy Allon Pamanukom ni Panginoon Jesu-Cristo, ay ampakikwanan naên hên hagyatên ya balang miha hên maniwala kana. Muwang ni Apo Namalyari ya habayton bat ya labay naên, haka dayi muwang yo etaman ya habayton bat ya labay naên. ¹² Kayno êndat yo ya andayêwên naên ana êt ya sarili naên. Alwa! Ta labay naên bat ya main kaw hên mahabi kanlan ampammusmus kannaên. An-ipagmahlay lan bat ya angkahêlêk la hên mata la, a lan dyanan pukat ya laman nakêm. ¹³ No êndat lan kaatag ya angkamurit kay, ay ayn kannaên ya habayto, ta anhonolên naên ya kalabayan ni Apo Namalyari. No habiên lan kaatag etaman, ya muwang naên ya mangêd haka alwan mangêd, ay ha ikakangêd yoy habayto. ¹⁴ Ta ya pamanlugud ni Apo Jesu-Cristo, ay ampamakhaw hên nakêm naên, hên ihundo ya panoro naên, gawan taganán muwang naên, ya hiyay natsi para

ha balang miha, kabay ya balang miha ay intad hên natsi hên kalamo na. ¹⁵ Natsi ya ha ikakangêd hên balang miha, ta êmên hikitamo ya nanad hên kalamo na hên nabiyay yan oman* ay mamiyay hên alway nan para ha sarili tamo, noa, para kana ya natsi haka nabiyay oman hên para kantamo.

¹⁶ Kabay paubat amêhên ay a naên anhabiên ya mangêd o narawak ya mihay tawo gawan ha angkahêlêk, ta êmbayroy dinyag naên kan Apo Jesu-Cristo hên haton una. Êndat naên no tawo yan bêngat, ta a naên tampol namwangan ya hiya awud, ya Mesias, ya Cristo, ya impangakon Mámiligtas ya pinili ni Apo Namalyari hên ma-maala. ¹⁷ Kabay hilay main pamakimiha kan Apo Jesu-Cristo, ay nabayoy na. Ayn ana ya mana lan karawakan ihip haka ugali, ta naubuh hên nabayo ya habayto. ¹⁸ Habaytoy dinyag ni Apo Namalyari ya namiú mang kantamo kana gawan ha pangamatsi ni Apo Jesu-Cristo. Haka hiyay namiutoh kannên hên ipamwang ha kaatag ya tungkol ha pamiú mang na. ¹⁹ An-itoro naên, ya gawan kan Apo Jesu-Cristo, ay an-iú mang ni Apo Namalyari kana, ya kaganawan ya mabay hên pay-ú mang kana, ta patawarên na hila ha kasalanan la. Yabay ya impatsiwala na kannên hên itoro.

²⁰ Kabay hikay, ay in-utoh ni Apo Jesu-Cristo, haka nanad mismo hi Apo Namalyari ya ampakidoko kamoyu ha anhabiên naên. Gawan kan Apo Jesu-Cristo ay ampakihabi naên kamoyu, ya makiú mang kaw kan Apo Namalyari. ²¹ Hi Apo Jesu-Cristo ya ayn kasalanan, ay intad ni

---

* 5:15 Roma 6:4.

Apo Namalyari hên makasalanan gawan ha kasalanan tamo, ta êmên na kitamo maitad hên ayn kasalanan gawan ha pakikimiha tamo kan Apo Jesu-Cristo.

6

¹ Gawan ha ampanawop kay kan Apo Namalyari ha pamiú mang hên tawo kana, ay ampakihabi kay ya a yon daygên ayn pukat ya ingalo na ya ayn kapantag. ² Ta impahulat ni Apo Namalyari, ya wana,

“Ha panaon ya intakda ko, ay ginilam koy panalangin mo.

Haka hên nilumatêng ya allon pamiligtas ko kamo, ay hinawpan kata.”*

Pakagilamên yo! Tanggapên yoy na dayi ya ingalo ni Apo Namalyari! Amêhên ya allo hên pamiligtas!

³ A naên labay hên mag-in habkol ha pangaligtas hên hinoman, ta êmên a kay pintasan ha pamanoro hên Mangangêd ya Habi ya tungkol kan Apo Jesu-Cristo. ⁴ Ha balang andaygên naên, ay pan-ipahlêk naên, ya hi Apo Namalyari ya anhuyuên naên.

Habaytoy mahêlêk ha pamagtêeh naên ha hinon kairapan, pamagdusa, kapapotog, ⁵ pamatok, pamihukul, pamabugbog hên dinawhong kay, hadyay pagal ha pamagobra, pamagpuyat, haka lonoh. ⁶ Mahêlêk etaman ya hi Apo Namalyari ya anhuyuên naên ha kangêran pamimiyay naên, ha kamwangan naên ya tungkol kan Apo Jesu-Cristo, ha pamagtêeh naên, ha kangêran nakêm naên, ha pamanyag naên

---

* 6:2 Isaias 49:8.

kangêran ha kapangyarihan hên Espiritu na, ha mantêg ya pamanlugud naên, ⁷ haka ha panoro naên hên kaptêgan ha kapangyarihan na. Ya pamanhumonol naên kana, ay pinakakalahag haka pinakahundang naên. ⁸ Ha pamaghuyo naên kan Apo Namalyari, ay main ampanggalang kannaên, haka main ampanira kannaên. An-itad la kay hên mapaglaram, kaptêgan man ya an-itoro naên. ⁹ Muwang la man hên balang miha, ya apostol kay, ay an-itad la kay hên alwan apostol. Êndat la, no angkamatsi kay. Noa, hêlkên yo, angkabiyay kay pon! Amparusaan kay, noa, a kay angkamatsi. ¹⁰ Panay kay anhumigla, ampakaranas kay man hên kalungkutan. An-itad la kay hên mairap, noa, mal-at ya ampananggap hên ingalo ni Apo Namalyari, gawan ha toro naên. Ayn kay pibandian panluta, noa, atsi kannaên ya kaganawan pibandian panlangit.

¹¹ In-ubuh kon impamwang kamoyu ya laman nakêm naên. Hadyay pamanlugud naên kamoyu. ¹² Ayn pamagkulang ya pamanlugud naên kamoyu, noa, natambaang kaw na ha pamanlugud yo kannaên. ¹³ Hikaw ay nanad maának ko, kabay lugurên yo kay etaman dayi.

Paan panay makilamo kanlan ayn paniwala kan Apo Jesu-Cristo

¹⁴ Paan kaw panay makilamo kanlan ayn paniwala kan Apo Jesu-Cristo. Yarin mapilamo ya mapanyag kangêran haka ya mapanyag karawakan! Yarin mapilamo ya hawang haka ya kariglêman! ¹⁵ Yarin mapikasundo hi Apo Jesu-Cristo haka hi

Satanas! Yarin mapikasundo hilay main paniwala kan Apo Jesu-Cristo haka hilay ayn paniwala kana! ¹⁶ Yarin maihowên ha Templo ni Apo Namalyari, ya rebulto hên alwan pêtêg ya diyos! Hikitamo ya pinaka-Templo ni Apo Namalyari, gawan impahulat ni Apo Namalyari, ya wana, “Paidi ko ha maának ko, hên panay manlamo kanla.

Hikoy mag-in Diyos la, haka hilay mag-in anak ko.”†

¹⁷ Kabay wana êt hên Panginoon,

“Dayuán yo hilay mapanyag karawakan, haka papawa kaw kanla.”‡

“Paan kaw manyag hên hinoman ya karêmêkan, ya kasalanan, ta êmên kataw matanggap.

¹⁸ Ta hikoy mag-in Tatang yo,

haka hikaw ay mag-in maának ko.”§

Habaytoy hinabi ni Apo Namalyari ya makapangyarihan.

7

¹ Anlugurên kon patêl ha Panginoon, gawan habayto ya impangako ni Apo Namalyari kantamo, ay dapat alihên tamo ya kaganawan pamanayang karawakan ya ampakarêmêk hên nakêm, haka lawini tamo. Dapat mamiyay kitamo hên ayn kapintasan gawan ha pamanggalang tamo kana.

---

† **6:16** Levitico 26:12, Jeremias 32:38, Ezeziel 37:27. ‡ **6:17** Isaias 52:11. § **6:18** Isaias 43:6.

An-ikahigla ni apostol Pablo ya pamaghêhê lan patêl ha Panginoon ya angkapi-tsi-tsipon ha balayan Corinto

² Lugurên yo kay etaman dayi, ta ayn kay hên kasalanan kamoyu. A naên kaw inamuyot hên manyag karawakan ha pamanoro naên, o ha pamimiyay man. A naên kaw êt hên niloko.

³ A kataw ampintasan, ta mana kinan hinabi, ya anlugurên naên kaw hinoman ya angkalyari ha pamimiyay tamo, o ha kamatsan man, ay a magbayo ya pamanlugud naên kamoyu. ⁴ Pêtêg kataw hên ampagtsiwal-an, haka panay kataw hên andayêwên ha arapan hên kaatag. Ampakadanas kay man hên kaganawan kairapan, ay angkatalaba ko, haka hadyay kahiglaan nakêm ko.

⁵ Agyan ha probinsyan Macedonia, ay ayn painawa ya lawini naên, ta hino-hino kay na hên ya kairapan ya nadanasan naên ta main nanalanghang kannâên, haka niyumagah êt ya nakêm naên. ⁶ Noa, hi Apo Namalyari ya ampamitalaba kanlan angkahiraan nakêm, ay hiya êt, ya nanalaba kannâên ha pamanlumatêng ni Tito.

⁷ Haka alwan bat ya pamanlumatêng na ya nanalaba kannâên, noa, nanalaba êt kannâên ya pami-pamwang na kannâên hên tungkol ha pamitalaba yo kana, gawan ha hadyay lêngêw yo kangko, ta pinaghêhêan yoy dinyag yoy alwan mangêd, haka ha pamakigampi yo kangko. Pamakagilam kon imbalita na, ay lalo kon hinumigla.

⁸ Nakab-i ko man hên kalungkutan kamoyu hên babayo yon tinanggap ya unan hulat ko, ay a kinan anhêhêên ya sarili ko ha pamanulat kon

habayto, agyan hinêhê ko ya sarili ko pon hên namwangan ko ya nakbêk kaw bayro ha hinulat ko. ⁹ Amêhên ay mahigla ko, alwan gawan ha nakab-i kon ikabêlêgêhbêg nakêm yo, noa, mahigla ko ta habaytoy namitolak kamoyu êmên yo paghêhêan ya pinaulayan yoy karawakan ya nalyari kamoyu. Habaytoy bêlêgêhbêg nakêm yo ay ayon ha kalabayan ni Apo Namalyari, kabay pinakinabangnan yoy habayto. ¹⁰ Êmbayroy bêlêgêhbêg nakêm ya ayon ha kalabayan ni Apo Namalyari, ay ampamitolak kantamo hên manalibokot ha karawakan, ha ikaligtas tamo hên ayn nanan anhêhêên ya sarili. Noa, ya bêlêgêhbêg nakêm lan a ampagpalokop kan Apo Namalyari, ya a manalibokot ha karawakan, ay ampamitolak kanla ha kamatsan, ya kaparusaan ya ayn angga. ¹¹ Pakaihipên yoy nalyari ha biyay yo gawan ha bêlêgêhbêg nakêm yo, ya ayon ha kalabayan ni Apo Namalyari! Kinahêmêkan yoy sarili yo, haka hadyay limo yo, ya maparusaan kaw, kabay tampol yoy nan pinaral-an ya nanyag kasalanan ya pinaulayan yo hên hatô. Ha êmbayro ay naipahlêk yoy na ha kaatag, ya anhumonol kaw na ha kalabayan ni Apo Namalyari. Labay-labay yo kon mahêlêk, ta êmên miúmang ya pamilalamo tamo.

¹² Amêhên ay malinaw no awta êmbayroy laman hên hatoy hulat ko kamoyu. Habaytoy alwan bat ha nanyag kasalanan o ha pinanyagan kasalanan, noa, ta êmên na êt maipamwang kamoyu ni Apo Namalyari, no ay-êmên ya pamanlugud yo kan-naên. ¹³ Ha dinyag yoy habayto, ay taganán tinalaba kay.

Alwan bêngat habayto, noa, napahigla kay êt ha kahiglaan ni Tito, gawan pinahigla yo ya haka hinumawang ya ihip na hên atsi ya bahên. ¹⁴ Impagmahlay kataw kan Tito, bayo ya naniraw kamoyu, haka a ko etaman nipakarêng-êy kana, ta no ay-êmên hên pêtêg ya kaganawan intoro naên kamoyu, ay êmbayro êt, ay napaptêgan nay pami-dayêw naên kamoyu, ha arapan na. ¹⁵ Napahanan ya pamanlugud na kamoyu gawan ha pamanggalang yo ha pamananggap yo kana, haka ha boon nakêm yon hinonol ya hinabi na kamoyu. ¹⁶ Hadyay kahiglaan ko gawan sigurado ko ya ihundo yoy pamanyag hên kalabayan ni Apo Namalyari.

8

Dapat boon nakêm ya pam-i

¹ Patêl ko ha Panginoon, labay kon mamwangan yoy tungkol ha dinyag nan ayn kapantag ya ingalo ni Apo Namalyari kanlan patêl ha Panginoon ya angkapi-tsi-tsipon ha probinsyan Macedonia. ² Ta ampakaranas hila man hên hadyay kairapan, ay ayn angga ya kahiglaan la, haka ampagkulang hila man ha kaganawan kailangan la, ay mahiglay nakêm lan nam-i. ³ Hilay nam-i hên mahiglay nakêm, hên alwan bat ha kaya la, noa, igit pon bayro. Ampaptêgan koy habayto, ⁴ ta nakiingalo hila kannâên ya dyanan hilan panaon hên manawop kanlan pinili ni Apo Namalyari hên mag-in kana ha balayan Jerusalem ha probinsyan Judea ya ampangailangan. ⁵ Haka igit pon ha an-êngganan naên, ay nagpalokop hila ha Panginoon,

bayo hinawpan la kay êt ha pamanhumonol la ha kalabayan ni Apo Namalyari. ⁶ Gawan hilay taga-Macedonia ay nanyag hên habayto, haka gawan hi Tito ya nunan nama-tsipon hên maihawop yo kanlan patêl ha Panginoon ha Jerusalem, ya ampangailangan, ay naihipan ko ya hiyay dapat kon iutoh kamoyu, ta êmên na kaw mahawpan hên yariên ya pamitsipon yon habaytoy pamipahlêk hên ingalo yo. ⁷ Gawan hikaw ay ampibahwag gawan ha kataniêhan paniwala yo, pamipamwang yon habi ni Apo Namalyari, kamwangan yo tungkol kana, kahipêgan yo, haka pamanlugud yo kannaên, ay labay naên dayi hên maibahwag etaman ya ingalo yo.

⁸ Alwa ha an-utuhan kataw hên mam-i, noa, anipamwang kon bat kamoyu ya kahipêgan pamana-wop lan kapareho yon patêl ha Panginoon, ta no tuwarên yoy pamam-i la, ay mamwangan naên ya pêtêg ya pamanlugud yo. ⁹ Muwang yo no ay-ê mên kahlay ya ayn kapantag ya ingalo ni Panginoon tamon Jesu-Cristo, ta atsi man kana ya kaganawan bandi ha langit, ay imbalag na pon ya habayto hên hiyay nag-in tawo, ta êmên kitamo magkamain pibandian ha langit.

¹⁰ Amêhên, ya mahabi ko hên tungkol ha habaytoy pamitsipon hên maihawop yo, ay mangêd no yariên yoy habayto, gawan haton nagdann ya taon, ay hikaw ya mu-munan labay-labay hên mam-i, haka nag-umpisa kaw na hên manipon. ¹¹ Yariên yo dayi ya habayto, ta êmên ha kahipêgan ya impahlêk yo hên una, ay maboo ya idin yo ha agyu yon idin. ¹² Ta no ha mahiglay nakêm ya pam-i yo, ay antanggapên ni Apo Namalyari ya

pan-idin yo. A na an-êngganan ya mam-i kaw hên a yo kayan idin.

¹³ A ko labay hên mag-in pabyat hila kamoyu, ya hilay patêl ha Jerusalem, ta êmên mag-in mabandi hila. Labay kon bat mabaw-ahan ya pamagkulang la ha pamangailangan. ¹⁴ Nitsighaw kaw amêhên, kabay mahawpan yo hila. Lano etaman no nitsighaw hila, ta magkakulang kaw ha pamangailangan, ay mahawpan la kaw. Ha êmbayro ay mihahawop kaw. ¹⁵ Habaytoy nanad ha impahulat ni Apo Namalyari, ya tungkol ha nanipon hên manna, ya kaên ya ubat ha langit, “Hilay nanipon hên mal-at, ay a nagsobra, haka hilay nanipon hên pêrad, ay a etaman hên nagkulang.”*

¹⁶ Ampahalamat ako kan Apo Namalyari ta hi Tito, ay dinyanan nan kahipêgan nakêm hên manawop kamoyu hên nanad kahipêgan nakêm ko hên manawop kamoyu. ¹⁷ Muwang koy habayto, ta hên impakihabi ko kan Tito ya iutoh ko ya kamoyu, ay labay-labay na etaman, ta mana nay na awud hên labay hên maniraw bahên. ¹⁸ Pakilamo ko kana ya mihay patêl tamo ha Panginoon, ya nibahwag ha kaganawan pagtsiponan lan patêl ha Panginoon, gawan ha pami-pamwang na hên Mangangêd ya Habi ya tungkol kan Apo Jesu-Cristo. ¹⁹ Alwan bêngat habayto, noa, hiyay pinili la hên mag-in kalamo naên ha pami-atêl hên hawop yo kanlan patêl ha Panginoon ya angkapi-tsi-tsipon ha Jerusalem. Ya êmbayroy pamaghuyo naên, ay ha ikapuri hên Panginoon,

---

* **8:15** Exodo 16:18.

haka maipahlêk ya kangêran nakêm naên kanlan mairap.

²⁰ Ampangillag kay, ta êmên ayn mamintas kan-naên ha pamanipon haka pamitayak hên mahlay ya an-ihawop. ²¹ Ampakikwanan naên hên mag-in usto ya habayto, alwan bat ha hêlêk ni Apo Namalyari noa, ha hêlêk hên balang miha.

²² Pakilamo naên êt kanlan habaytoy lowa, ya miha pon ya patêl tamo. Nahêlêk naên ya kahipêgan na ha kaganawan dyag. Haka amêhên, ay labay-labay na hên manawop kamoyu gawan sigurado ya, ya labay yon manawop. ²³ Hi Tito etaman, ay hiyay kalamo ko haka kahawop ko ha pamaghuyo kamoyu. Haka hila etaman ya loway kaatag pon ya patêl ha Panginoon, ay pan-iutoh lan patêl ha Panginoon ya angkapi-tsi-tsipon ha ikapuri ni Apo Jesu-Cristo. ²⁴ Kabay ipahlêk yo kanla ya pamanlugud yo, ta êmên la mapaptêgan kanlan patêl ha Panginoon ha ayri man ya pagt-siponan lan patêl ha Panginoon, ya pêtêg ya pami-dayêw naên kamoyu ha arapan la.

9

Pamanipon hên ihawop kanlan patêl ha Panginoon ha balayan Jerusalem ha probinsyan Judea

¹ A kina kailangan hên ihundo ya pamanulat ko kamoyu hên tungkol ha pamanawop kanlan pinili ni Apo Namalyari hên mag-in kana ha Jerusalem, ² ta muwang koy nakal-an kaw hên manawop, haka an-ipagmahlay kataw ha taga-probinsyan Macedonia. Gawan hinabi ko kanla ya hikaw ya taga-balayan Corinto, haka ya kaatag pon ya

taga-probinsyan Acaya, ay nakal-an hên mam-i hên hatò pon nagdann ya taon. Hên namwangan la ya labay-labay yo hên mam-i, ay napukaw êt ya kalabayan lan mam-i. ³ Noa, an-ipauna ko hilan Tito bahên, ta êmên ko a mipakarêng-êy ha pangipagmahlay kamoyu, haka êmên mail-an ya ihawop yo, hên nanad ha hinabi ko. ⁴ Ta kayno mipakarêng-êy ako no main makilamo kangko bahên ya patêl ha Panginoon, ya taga-probinsyan Macedonia, haka mahêlêk la kaw ya a nakal-an. Ta no êmbayro, ay mipakarêng-êy kaw etaman. ⁵ Kabay pinakihabian ko hilan Tito, ya hila pon ya muna bahên, êmên mail-an ya impangako yoy ihawop yo. Ha êmbayro, ay mahêlêk kamoyu, ya mahigla kaw mam-i, haka a kaw napilitan.

⁶ Pakaihipên yoy habaytsi, hilay ampamitanêm hên pêpêrad, ay ampamopol hên pêpêrad. Haka hilay ampamitanêm hên mal-at, ay ampamopol hên mal-at. ⁷ Ya balang miha ay kailangan hên mam-i hên pamanhumonol ha nakêm la, alwan ha angkapilitan bêngat, haka ayn kalamoy pamaghêhê ha sarili, ta anlugurên ni Apo Namalyari hilay ampam-i hên mahiglay nakêm. ⁸ Mitsighaw kaw ha kaganawan kailangan yo gawan kan Apo Namalyari, ta êmên kaw makab-i hên kailangan lan kaatag. ⁹ Habaytoy nanad ha impahulat ni Apo Namalyari hên tungkol ha mapanyag kangêran, “Mapam-i ya kanlan ampangailangan, haka ya pamanyag nan kangêran ay ayn angga.”*

¹⁰ Hi Apo Namalyari ya ampam-i hên bini ya anitanêm, haka ampamatubon habayto, ay hiya êt

---

* **9:9** Awit 112:9.

ya mamahan hên atsi kamoyu, ta êmên mapahanan êt ya pamanyag yon kangêran ha pam-i. ¹¹ Ha balang hino, ay patsighawên na kaw, ta êmên mapahanan êt ya pam-i yo hên boon nakêm. Lum-at bayto ya pahalamat kan Apo Namalyari, gawan ha hawop yo ya gêtan naên kanla. ¹² Ta ha pam-i yo, ay mahawpan hilay pinili ni Apo Namalyari hên mag-in kana ha Jerusalem ya ampangailangan, haka mahigla hilan mipagpahalamat kan Apo Namalyari. ¹³ Ya boon nakêm yon pam-i kanla, haka ha kaatag, ay mamaptêg ya anhonolên yoy Mangêd ya Habi tungkol kan Apo Jesu-Cristo. Ha êmbayro ay puriên la hi Apo Namalyari. ¹⁴ Kabay boon nakêm la kaw hên lugurên haka ihalangin gawan ha a makwan ihipên ya ayn kapantag ya ingalo ni Apo Namalyari ya pinangubatan hên pam-i yo. ¹⁵ Halamat kan Apo Namalyari ha indigalo na kantamo ya ayn taganán kapantag, haka ya a makwan ihipên!

10

An-ilaban ni apostol Pablo ya tungkulan na ha pangaapostol na

¹ Hiko, hi Pablo, ay maaypa ya nakêm kano no arap-arapan, noa, maigpit kano no ampanulat ako ubat ha marayo. Noa, gawan ha kaaypaan nakêm ni Apo Jesu-Cristo ya maingaloên, ay ampakihabi kon nangaamêy ya habi, ² ya a dayi kailangan hên mag-in maigpit ako, no atsi ko ha arap-arapan yo, ta kaya kon habyanan hilay ampaghabi ya ayn ya ha pamimiyay naên, ya Espiritu ni Apo Namalyari. ³ Pêtêg ya tawo kay

bat! Noa, a kay anlumaban kanlan anhumalanghang ha andaygên ni Apo Namalyari, hên nanad ha pamanlumaban lan tawo di ha luta. ⁴ Ta ya armas naên ay alwan nanad armas lan tawo di ha luta. Noa, ya kapangyarihan ni Apo Namalyari, ay yabay ya panlaban ta êmên mahambut ya hêkaw ni Satanas, ha pamipamwang naên ya kamalian hên toro lan anhumalanghang kan Apo Namalyari, ⁵ haka ya kaihipan lan mapagmatag-ay, ya ampamaabala kanla ha pamikiú mang la kan Apo Namalyari. Angka-pabayo naên ya kaganawan kaihipan, ta êmên habaytoy mag-in mahonol ha kalabayan ni Apo Jesu-Cristo. ⁶ Hikaw etaman, uston napaptêgan yoy nay pamanhumonol yo, ay nakal-an kay hên paral-an hilay alwan mahonol kan Apo Jesu-Cristo.

⁷ Paan kaw mapaniwala ha angkahêlêk yon bat! No angkasigurado yo ya apostol ni Apo Jesu-Cristo ya mihay tawo, ay dapat yon ihipên ya hikay man, ay apostol ni Apo Jesu-Cristo. ⁸ No an-ipagmahlay naên man ya tungkulan ya indin kannanên hên Panginooon, ay a kay mipakarêng-êy ta malinaw ya pêtêg ya anhabiên ko, ta habaytoy tungkulan naên, ay ha ikataniêh hên paniwala yo, alwan ha ikaalíh hên paniwala yo. ⁹ Paan yon ihipên ya ampalimoên kataw ha hulat ko. ¹⁰ Main ampaghabi ya maigpit ako kano ha pamanulat ko, noa, paglatêng ha arap-arapan, ay angkalimo kon maghabin êmbayro, kabay ayn pukat kano ya anhabiên ko. ¹¹ Dapat lan mamwangan hên hilay ampaghabin êmbayro, ya no ay-êmên ya an-ihulat ko, ay êmbayro ko êt ha arap-arapan, ta pêtêgên ko

ya hinulat ko.

¹² Hikay etaman, ay a naên an-ipagmahlay ya sarili naên hên nanad ha pandaygên lan kaatag. Ha pangamulala la, ay ampanukat hilan kangêran la ha kangêran hên kapareho la. ¹³ Noa, hikay etaman, ay an-ipagmahlay naên bat ya impadyag kannaên ni Apo Namalyari, haka kalamo bayro ya pamanoro naên kamoyu. ¹⁴ Ha tungkulan naên kamoyu, ay a naên ampalumbangan ya impadyag ni Apo Namalyari kannaên, ta hikay ya nunan nilumagay hên namipamwang kamoyu hên Mangangêd ya Habi ya tungkol kan Apo Jesu-Cristo. ¹⁵ Ya pamagmahlay naên, ay alwan palumbang ha impadyag kannaên. A naên ipagmahlay ya pinagpagalan hên kaatag. An-êngganan naên ya tumaniêh ya paniwala yo, ta êmên mapahanan ya madyag naên bahên. ¹⁶ Maipamwang naên bayto ya Mangêd ya Habi tungkol kan Apo Jesu-Cristo ha mangarayo ya balayan ya a pon naabutan. Haka ayn mahabi ya an-ipagmahlay naên ya pinagpagalan lan kaatag.

¹⁷ Honolên tamo ya impahulat ni Apo Namalyari, ya wanan hulat, “No main labay hên magmahlay, ay dapat nan ipagmahlay ya dinyag hên Panginoon.” ¹⁸ Ayn pukat ya lambung lan mapaglambung! Noa, ya pamandayêw ya ubat kan Apo Namalyari ay main pukat.

11

Impamwang ni apostol Pablo ya tungkol kanlan nagbabaran apostol ni Apo Jesu-Cristo

¹ Dayi maintindihan yo ko, no hiko man ya ampaghabin nanad ayn minúwang. Têêhên yoy pamaghabi ko! ² Anlugurên kaw hên nanad ha pamanlugud ni Apo Namalyari kamoyu. Ya kaalimbawaan yo ay mihay malinis ya dalaga ya a pon nakitakêh. Ya kaalimbawaan ni Apo Jesu-Cristo, ay mihay lalaki ya an-ikasal kanan habaytoy dalaga. Ya kaalimbawaan ko etaman ay mihay ampanayhay hên habaytoy dalaga ta êmên ko ya iarap kan Apo Jesu-Cristo hên malinis. ³ Noa, ampotogên ako, ta kayno midayo kaw ha pêêtêg ya pamanlugud yo kan Apo Jesu-Cristo. Habaytoy nanad ha nalyari kan Eva, ya niloko ni Satanas. ⁴ Ta tampol yon antanggapên ya hinon anlumatêng ya ampangitoto hên tungkol kan Apo Jesus, alwa man hên pareho ha toro naên. Natanggap yoy na ya Espiritu ni Apo Namalyari, yan antanggapên yo êt ya hinon kaatag ya espiritu. Tinanggap yoy nay Mangêd ya Habi tungkol kan Apo Jesu-Cristo, yan antanggapên yo êt ya hinon bayon paniwala.

⁵ Anhabiên la ya hila kano ya mantêg hên apostol ni Apo Namalyari, noa, ha ihip ko etaman, ay a ko angkatawli kanlan habayto. ⁶ Malyarin ayn akon galing hên mag-habi ha arapan hên kalatan, noa, muwang koy anhabiên ko! Siguradon muwang yo etaman ya pêêtêg ya habayto, ta napaptêgan yoy na.

⁷ A ko etaman impabayad ya pamipamwang ko hên Mangangêd ya Habi ya tungkol kan Apo Jesu-Cristo. Mahabi yo warin kasalanan ya habayto? Nagpakaaypa ko, ta êmên kaw mitag-ay. ⁸ Ya

nam-in pamangailangan ko hên haton antoroan kataw, ay hilay patêl ha Panginoon ya angkapi-tsi-tsipon ha kaatag ya logal, kabay nanad ko hilay nan pinamaw-ahan ha pamangailangan la, êmên kataw matoroan. ⁹ Hên nagkulang ako ha kaganawan kailangan hên atsi ko bahên, ay a ko nag-in pabyat kamoyu, ta inatlan la ko hên patêl ya taga-probinsyan Macedonia. Kabay paubat hên hatô angga amêhên, ay a ko nag-in pabyat kamoyu. ¹⁰ Gawan ampaghuyo ko kan Apo Jesu-Cristo, haka gawan hiyay taganán pêtêg, ay pêtêg etaman ya anhabiên ko. Ipagmahlay ko ha boon probinsyan Acaya, ya a ko nag-in pabyat kamoyu. ¹¹ Awta kaya, a ko pahawop kamoyu? Yarin gawan a kataw anlugurên! Muwang ni Apo Namalyari ya anlugurên kataw!

¹² Ihundo ko ya a ko nag-in pabyat kamoyu, ta êmên a mahabi lan alwan pêtêg apostol, ya pamaghuyo la, ay pareho ha pamaghuyo naên. ¹³ Hila ay alwan pêtêg apostol. Hilay manloko hên ampagbabaran apostol ni Apo Jesu-Cristo. ¹⁴ Paan yon pag-êpapahan ya main ampagbabaran apostol hila ni Apo Jesu-Cristo. Hi Satanas man, ay ampagbabara ya hiyay anghel hên hawang ya ubat kan Apo Namalyari. ¹⁵ Kabay paan yon pag-êpapahan ya hilay tagahuyo ni Satanas, ay ampagbabara hên hila ay mahonol ya tagahuyo ni Apo Namalyari. Ya mag-in parusa la lano, ay hêpat ha andaygên lay karawakan.

Ya kairapan ya nadanasan ni apostol Pablo ha pangaapostol na

¹⁶ Paan kaw mangihip hên ayn akon minúwang. No êndat yon ayn akon minúwang, ay hali gil-amên yoy nay pamaglambung ko, ta anggilmên yo etaman ya pamaglambung lan kaatag. ¹⁷ Ya pamaglambung ko, ay alwan kaugalian ni Panginoon Jesu-Cristo, noa, kaugalian lan ayn minúwang. ¹⁸ Gawan main bahên kamoyu ya ampaglambung hên tungkol ha panluta, ay hiko man, ay makalambung, ta êmên ko mailaban ya tungkulan ko ha pangaapostol ko. ¹⁹ Siguradon paulayan yo kon maglambung, ta anggilmên yoy paglambung lan ampagbabaran apostol ni Apo Jesu-Cristo. Êndat yon manga-galing kaw mangihip! ²⁰ Ampaulayan yon ipohên la kaw, an-tsi-tsikmêên, panlokoên, musmusên, haka tampalingên. ²¹ Yarin mangêd ya êmbahên ya andaygên la kamoyu! An-aminên ko ya a ko madyag ya êmbahên kamoyu!

Noa, ya paglambung lan habain, ay agyu ko êt hên tuwarên, hên nanad ayn minúwang. ²² Hebreo hila man, ay Hebreo ko etaman! Israelita hila man, ay Israelita ko etaman! Láhi hila man ni apo Abraham, ay láhi ko etaman ni apo Abraham. ²³ Anhabiên la ya tagahuyo hila ni Apo Jesu-Cristo, noa, nanad pamaghabin mihay angkamurit, ay anhabiên ko ya hikoy taganán tagahuyo na. Mahipêg ako kanla, panay akon angkahukul gawan ha pamanoro hên tungkol kan Apo Jesu-Cristo, panay akon angkalatiko, haka panay akon ampamêrad matsi. ²⁴ Katalima kon nilatiko hên mani tatlumpo boy siyam ya latiko hên kapareho kon Israelita. ²⁵ Katatlo kon pinagpapatok

hên hundalon gobyernon Roma. Minghan akon pinagbabato, katatlon nangaagwat ya barko ya anhakyan ko, haka minghan mamapayabi haka mamapawatah ako hên nakababad ha bonak hên dagat. ²⁶ Mal-at ya naranasan koy kapapotog ha panay akon anlumagay hên manoro. Angkaanol ako ha ilog, haka anhabatên akon manakaw. Atsi ko ha kapapotog gawan ha kapareho kon Israelita, haka gawan kanlan alwan Israelita. Atsi ko ha kapapotog ha balayan, ha kabalabalahan, ha dagat, haka gawan kanlan ampagbabara ya patêl hila ha Panginoon. ²⁷ Naranasan ko êt ya hadyay pamagkulang ha pamangailangan, haka ya hadyay pagal ha pamag-obra. Panay akon angkapuyat, panay akon anlonohên haka kainêm. Naranasan ko êt ya hadyay kêbêl haka ayn maisambra. ²⁸ Miha êt, ay panay anyumagah ya kaihipan ko ha patêl ha Panginoon ha kaganawan pagtsiponan la. ²⁹ Angkadamay ako ha kaganawan angkaranasan la, no angkumbêl hila ha paniwala la, ay anyumagah ya nakêm ko. Haka hadyay huluk ko ha pangubatan hên pamanyag kasalanan la.

³⁰ Gawan kailangan kon maglambung, ay ipaglambung ko ya ayn akon madyag ha sarili kon hêkaw haka galing. ³¹ Muwang ni Apo Namalyari ya Tatang ni Panginoon Jesu-Cristo ya pêtêg ya an-ihulat ko. Puriên ya hên ayn-angga! ³² Hên atsi ko ha balayan Damasco, ay in-utoh ni Arin Aretas ya ipabantay ni gobernador ya awahan ha balayan ta êmên ipadakêp ako. ³³ Noa, ingkulug la kon patêl ha Panginoon ha mahlay ya lubon, haka impadann la ko ha dorongawan hên in-antotoh

ha bakod hên balayan, kabay nakatakah ako.

12

Ya impahalumata kan apostol Pablo

¹ Angkapilitan akon maglambung, ayn man kapukat-pukat ya paglambung. Ipaglambung ko amêhên, ya impahalumata haka ya impaihip kangko hên Panginoon. ² Main akon kilala ya lalaki* ya main pakikimiha kan Apo Jesu-Cristo. Nakalabah ya mapo boy apat ya taon hên hiyay gintan ha ikatlon langit, ya ampaidyanan ni Apo Namalyari. A ko muwang no kalamo ya lawini na o no espiritu nan bêngat. Hi Apo Namalyarin bat ya ampakamwang hên habayto. ³ Omanên kon ihulat, ya hiyay gintan ha Paraiso, ya ampaidyanan ni Apo Namalyari. A ko muwang no kalamo ya lawini na o no espiritu nan bêngat. Hi Apo Namalyarin bat ya ampakamwang hên habayto. ⁴ Bayro ha langit ya ambaêgên Paraiso, ay main yan nagilam ya a makwan ipamwang ha kaatag, haka binawal êt ni Apo Namalyari hên ipamwang. ⁵ Nakal-an akon ipaglambung ya habaytoy lalaki. A ko ipaglambung ya sarili ko, noa, ipaglambung kon bat ya ayn akon madyag ha sarili kon hêkaw haka galing. ⁶ No labay kon maglambung, ay a ko maghabi hên nanad pamaghabin ayn minúwang, ta panay pêtêg ya anhabiên ko. Noa, a ko maglambung, ta a ko labay hên itag-ay ko hên igit ha dapat. Labay kon mamwangan ako gawan ha kangêran dyag ya

---

* **12:2** An-ipamwang ni apostol Pablo ya nalyari kana, noa, an-idann na ha istorya hên kaatag.

angkahêlêk ha biyay ko haka gawan ha angkagilaman la ha toro ko.

⁷ Ta êmên ko a ipagmahlay ya kapapaêpapah ya impahêlêk ni Apo Namalyari kangko, ay pinaulayan nan hikoy pairapan hên in-utoh ni Satanas ya nanad diwi ha lawini ko ya taganán a mialíh. ⁸ Katatlo kon impanalangin ha Panginoon ya alihên na ya habayto. ⁹ Noa, wana kangko, “Hukad ya pangingalo ko kamo ta êmên mo matêeh ya habayto, haka lalon mamwangan ya kapangyarihan ko no ayn kan sarilin hêkaw haka galing.” Ya pamagkulang ko ha sarilin hêkaw haka galing, ay yabay ya tana ya an-ipaglambung ko, ta êmên mahêlêk kangko ya kapangyarihan ni Apo Jesu-Cristo. ¹⁰ Kabay napatêkbêk ya nakêm ko, no gawan ha pamaghuyo ko kan Apo Jesu-Cristo, ay angkaranasan ko ya kakulangan ha sarili kon hêkaw haka galing, o pammusmus, o kairapan, o hadyay pamairap, o ya kapapotog. Ta no ayn akon sarilin hêkaw haka galing, ay ampakhawên ako ni Apo Jesu-Cristo.

Ya pamanlugud ni apostol Pablo kanlan patêl ha Panginoon ya angkapi-tsi-tsipon ha balayan Corinto

¹¹ No ya pamanulat ko ay nanad pamanulat hên ayn minúwang, ay habaytoy gawan hikaw ya nangipilit kangko hên ipagmahlay ya sarili ko gawan a yo ko an-ipaglaban ha arapan lan ampaghabin apostol hila. A ko ampitawli kanlan habain ya ampagbabaran apostol, ayn ako man hên sarilin kaya. ¹² Hên haton atsi ko bahên kamoyu, ay namwangan yo etaman ya pêtêg akon

apostol, gawan ha hino-hino kay na hên ya kapa-paêpapah haka makapangyarihan ya impadyag ni Apo Namalyari kangko. Inhundo koy impadyag na kangko hên main pamagtêêh. ¹³ Parehon bat ya pamanoro ko kamoyu, haka ya pamanoro ko kanlan kaatag ya patêl ha Panginoon ya angkapi-tsi-tsipon ha ayri man ya logal. Mihan bêngat ya alwan pareho, yabay ya a ko nag-in pabyat kamoyu ta a ko nakikwa hên hinoman kamoyu. No êndat yon kasalanan ko kamoyu ya habayto, ay patawarên yo ko.

¹⁴ No makahiraw ako bahên, ay pantatloy nan pamaniraw koy habayto. Labay kon pataniêhên ya paniwala yo, haka nanad hên hato, ay a ko mag-in pabyat kamoyu, ta alwan pibandian yo, noa, pamanlugud yo ya antapolên ko. Ta hikoy nanad toa yo, haka ya dapat manipon hên para ha anak, ay toa la, alwan anak ya manipon hên para ha toa. ¹⁵ An-ikahigla kon idin ya kaganawan atsi kangko, anggan sarili ko ha ikakangêd yo. Noa, kayno gawan ha hadyay pamanlugud ko kamoyu, ay pêpêrad ya pamanlugud ya itumbah yo kangko! ¹⁶ Muwang yo ya a ko nag-in pabyat ha hinoman kamoyu. Noa, main ungnô kamoyu ya ampaghabi hên hikaw ya tsinêkmê ko. ¹⁷ Awta? Tsinêkmê kataw ha hinon kalamo ko ya in-utoh ko bahên? ¹⁸ Pinakihabian ko hi Tito hên maniraw bahên, haka pinakilamo ko kana ya mihay patêl ha Panginoon. Awta? Hi Tito ya nanêkmê kamoyu? Yarin alwan mimihay pamimiyay naên! Yarin alwan pareho ya pamakilamo naên!

¹⁹ Awta? Êndat yon an-iligtas naên ya sar-

ili naên ha arapan yo? Alwa! Anlugurên kon patêl ha Panginon, gawan ha pakikimiha naên kan Apo Jesu-Cristo, ay an-ipalinaw ko ha arapan ni Apo Namalyari ya ha ikataniêh hên paniwala yo ya kaganawan ya anhabiên, haka andaygên naên. ²⁰ Mampotog ako ta kayno ha pamaniraw ko bahên, ay main akon mahêlêk ha pamimiyay yo ya a ko malabayan, haka mahêlêk yoy pamarala ko kamoyu, ya a yo labay mahêlêk. Ta kayno makalatêng akon ampihuhubakan, ampiriridyaan, ampihuhuluk, pamiimot, pamidadaêh, pamididikaw, kalangkaan, haka kaguloan. ²¹ Ampotogên ako ta kayno mipakarêng-êy akon oman ha arapan ni Apo Namalyari gawan kamoyu no makalatêng akon êmbayroy pamimiyay yo. Ampotogên ako êt ta kayno malatêng ko hilay nanyag kasalanan hên hatô ya a pon naghêhê hên nanalibokot ha pamanyag lan karawakan kalabayan lawini nanad ha pamanakêh ha alwa lan ahawa, haka ya panay hên pamanyag hên kaatag êt ya kagatêan ya kapparêng-êy. Mamalagêhbêg ya nakêm ko no êmbayroy malatêng ko.

13

Kaatag pon ya babalá haka pangumusta

¹ No makahiraw ako bahên, ay pantatlon pamaniraw ko ya habayto. Haka no main bahên ya kailangan kon lingonên, ay mahonol ya impahulat ni Apo Namalyari, ya wanan hulat, “No main hên

ambad-an hên nanyag hên karawakan, ay kailangan main lowa o tatloy katawo ya mamaptêg.”*
² Ha ikalwan pamaniraw ko bahên, ay binawal ko hilay nipanyag kasalanan. No a la êt intunggên ya habayto, ay omanên kon habiên kanla, anggan kanlan ampakihonol kanla ya ubuhên ko hilan paral-an. ³ Daygên koy habayto ha kapangyarihan ni Apo Namalyari, ta êmên ko paptêgan kamoyu ya ampangubat kan Apo Jesu-Cristo ya anhabiên ko. Taganán makapangyarihan ya haka paral-an na kaw no habaytoy kailangan yo. ⁴ Hên natsi ya ha koros, ay êndat lan kaatag ya ayn yan kapangyarihan, noa, hên nabiyay yan oman, ay namwangan la, ya atsi kana ya ayn kapantag ya kapangyarihan ni Apo Namalyari. Ha pamaniraw ko bahên, ay tinêh ko ya andaygên yoy karawakan, gawan ha pakikimiha ko kana. Noa, ha pag-orong ko bahên, gawan êt ha pakikimiha ko kana, ay mahêlêk yo ya main akon kapangyarihan ya ubat kan Apo Namalyari hên paral-an hilay mapanyag karawakan, no a la itunggên ya habayto.

⁵ Nakêm yo, ya dapat yon pakapoliyahên no ampamiyay kaw hên main paniwala kana. Taganán muwang yo ya atsi kamoyu hi Apo Jesu-Cristo! Kayno ayn ya pon kamoyu, no a kaw pon ampaniwala kana. ⁶ Taganán mamwangan yo êt ya hikoy pêtêg ya apostol na! ⁷ Noa, an-ihalangin naên kan Apo Namalyari ya a kaw dayi manyag hên hinon karawakan ya dapat pamaral-an kamoyu, alwan ha ikadayêw naên, noa, êmên kaw makadyag no hinoy mangêd, lumtaw kay man hên nanad

---

* **13:1** Deuteronomio 19:15.

ayn kapangyarihan gawan a naên naipahlêk ya tungkulan naên hên paral-an kaw. ⁸ Ta a kay malyarin humalanghang ha kaptêgan, noa, an-ipamwang naên ya habayto. ⁹ Ta humigla kay no nakataniêh ya paniwala yo, lumtaw kay man hên nanad ayn kapangyarihan. An-ihalangin naên kaw, ya madyag yoy mangêd ha hêlêk ni Apo Namalyari. ¹⁰ An-ihulat koy habaytsi kaban ayn ako pon bahên, ta êmên ha paglatêng ko, ay a kina kailangan hên ipahlêk kamoyu ya tungkulan ya indin na kangko ni Apo Namalyari hên paral-an kaw. Ta habaytoy tungkulan ay ha ikataniêh hên paniwala yo, alwan ha ikaalíh hên paniwala yo.

¹¹ Patêl ko ha Panginoon, angga tana pon di. Kaillag kaw. Pakikwanan yon mag-in mangêd ya pamimiyay yo, haka pakahonolên yoy kaganawan imbilin ko kamoyu. Mikakahundo kaw haka milalamo kaw hên mangêd ta no daygên yoy habayto ay magpaidi ya kamoyu hi Apo Namalyari, haka maranasan yo ya pamanlugud haka kapatêkbêkan ya ubat kana.

¹² Mikukumusta kaw ta êmên ipahlêk ya pamanlugud yo ha miha ta miha hên nanad patêl ha Panginoon.

Angkumustaên la kaw hên kaganawan ya pinili ni Apo Namalyari hên mag-in kana. ¹³ An-ihalangin kataw ya panay na kaw ingalwan ni Panginoon Jesu-Cristo, haka panay yon matanam ya pamanlugud ni Apo Namalyari, haka maubuh kaw hên magkamain hên mangêd ya pamilalamo ha miha ta miha gawan atsi kamoyu ya Espiritu na.

**Ya habi ni apo namalyari: Bayon tsipan - Ayta
Mag-antsi
New Testament in Ayta, Mag-antsi**

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mag-antsi Ayta (Ayta, Mag-antsi)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2006, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789718260654

The New Testament

in Ayta, Mag-antsi

© 2006, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
d2289d90-e8af-5f04-a1e1-312fd0921aff